

השכינה מלאה בכל טוב בשבת וכנגדה השפחה לילי"ת הרשעה בחושך ברעב

ובבכיה

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְאִית רָזָא אַחְרָא כְּגוּוֹנָא ולא זו בלבד אלא שיש

עוד סוד אחר בשמחת ועונג שבת. **דְּצָרִיךְ לְקַבְּלָא גְבִירְתָּהּ,**

בְּכַמָּה נְהוּרִין דְּשָׂרְגִין בְּשַׁבַּת, וּבְכַמָּה עֲנוּגִין, וּלְבוּשִׁין

שְׁפִירִין, וּבֵיתָא מְתַקְנָא, בְּכַמָּה מְאֵי דְתַקְוָנָא,

בְּהַסְפָּה יָפָה לְכָל חָד וְחָד כי הנה צריך לקבל את שבת המלכה בכמה

אור הרשב"י

עכ"פ ובאדם נכבד הכל לפי כבודו וכמו שנתבאר ביו"ד בס' רנ"ג.

ולא אמרינן בזה עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות דלא אמרינן הכי אלא כמו

שעדיין לא נצטרך ליטול אבל מי שכבר בא לידי מדה זו לפשוט ידו וליטול נותנים לו

הכל כנ"ל (ובמקומות שנוהגין הגבאים לקבוע לעניים רק שתי סעודות ולא הסעודה

ג' לאו שפיר עבדי ועכ"פ בימות הקיץ בודאי יזהרו בזה) ולזה בא השו"ע לומר דאם יש לו

גם מעט משלו צריך לדחוק עצמו לכבד ולענג שבת כראוי כיון דאפשר לו ויש בידו להוציא

ע"ז ולא סגי בכסא דהרסנא לחוד ולזה סיים דיצמצם בשאר ימים מהוצאותיו כדי שיהא

נשאר לו זה לכבוד שבת. ועיין בס"ז ותוספות שבת ושאר אחרונים שכתבו דאף מי

שהשעה דחוקה לו ביותר דהוא פטור מדינא מסעודה ג' וכסא דהרסנא מ"מ נכון מאד

שיראה להשתדל להיות עכ"פ מן הכת

אדם עיקר ענוגם בבשר ויין ומגדנות לכך איתא בסיומן ר"ע ס"ב דירבה בבשר ויין

ומגדנות כפי יכלתו).

(ב) הא דאמרו דאפילו דבר מועט שעשאו לכבוד שבת קיים מצות עונג שבת ואפי' כסא

דהרסנא (היינו דגים קטנים מטונגין בשמן).

(ג) הא דאמר ר"ע עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות וחילוק כל אלו המאמרים

הוא באופן זה דהיינו למאן דאפשר ליה צריך לכבדו כפי יכלתו ומי שהשעה דחוקה לו

ביותר היינו שאין לו רק מזון ב' סעודות לשבת בזה אמר ר"ע עשה שבתך חול ואל

תצטרך לבריות ואינו מחויב לא בג' סעודות ולא בכסא דהרסנא ומי שיש לו ממון כדי

לקנות מזה מזון ג' סעודות ויותר מזה קצת מחויב להוציא אותן על שבת כדי שיקיים ג'

סעודות וכסא דהרסנא וה"ה מי שאין לו כלום והוא מוטל הכל על הצדקה הרי הגבאים מחויבים ליתן לו ג' סעודות וכסא דהרסנא

הלימוד היומני

מאורי נרות בשבת, וכמה עינוגים וכמה לבושים נאים, וכן צריך שהבית יהיה מוכן ומתוקן בכמה כלים נאים לצורך תיקוני השבת, וכן צריך לתקן מקום הסבה נאה לכל אחד ואחד.

וּבְהַאי חֲדוּה וְתִקּוּנָא, גְרָמִין דְּאַשְׁתְּאַרְת שְׂפַחָה בִּישָׂא בְּחִשׁוּכָא, פְּרַעְבוּן, בְּבִכְיָה, בְּהֶסְפֵּד. בְּלְבוּשֵׁין אוֹכְמִין פְּאַרְמְלָתָא. דְּאִי מְלֵאָה זֹו, תִּרְבֵּה זֹו וע"י זו שמחת שבת המלכה, גורמים שתשאר השפחה לילי"ת הרעה, בחושך וברעבון ובבכיה ובהספד ובלבושים שחורים כאלמנה, מאחר שאם השכינה מלאה בטוב אז מלכות דקלי' שכנגדה היא חסרה בסוד 'ולאום מלאום יאמץ'.

המלכות דקדושה יורדת בשבת במרכבות ובצבאות

יִצְרַר טוֹב, מִטְרוּנִיתָא קְדִישָׁא. מְלָכוֹת הַקֹּדֶשׁ דִּנְחָתָא בְּשַׁבַּת והנה יצר טוב שבאדם הוא משתלשל מהמלכה הקדושה, שהיא מלכות דקדושה שהיא יורדת בשבת בכדי לשרות על ישראל הצדיקים. **כְּלִילָא מַעְשֵׁר סְפִירָן. מְעַטְרָא בְּשֶׁבַע שְׁמָהן שְׁאִינן נִמְחָקִין** והמלכות כלולה מכל העשר ספירות, והיא מעוטרת בשבעה שמות שאינם נמחקים|קנו|.

אור הרשב"י

נמחקין; אלו הן שמות שאין נמחקין: כגון אל, אלהיך, אלהים, אלהיכם, אהיה אשר אהיה, אלף דלת, ויוד הי, שדי, צבאות – הרי אלו אין נמחקין; אבל הגדול, הגבור, הנורא, האדיר, והחזק, והאמיץ, העוז, חנון ורחום, ארך אפים, ורב חסד – הרי אלו נמחקין.

האמצעית דהיינו בקיום ג' סעודות וכסא דהרסנא. [קנו] ואיתא בשבועות דף לה עמוד א' באלף דלת, ביוד הי, בשדי, בצבאות, בחנון ורחום, בארך אפים, ברב חסד. למימרא, דחנון ורחום שמות ניגהו, ורמינהי: יש שמות שנמחקין, ויש שמות שאין

הלימוד היומני

בְּכֹמָה מִרְכָּבוֹת דְּחִיּוּן. וּבְכֹמָה חַיִּילִין וּמִשְׁרִין. וּמִלְפָּא
 נָפִיק לְקַבְּלָא בְּכֹמָה מִשְׁרִין וְכֵן הִיא יוֹרֶדֶת בְּכֹמָה מִרְכָּבוֹת שֶׁל ד' חַיּוֹת
 אֲרַגְמָן, וְכֹמָה חַיִּילִים וְצַבָּאוֹת, וְעַיִ"כ הַמֶּלֶךְ ז"א יוֹצֵא כִּנְגֵדָה בְּכֹמָה מַחֲנוֹת.
 וְאַשְׁתָּאֲרַת יֵצֵר הָרַע שִׁפְחָה בִּישָׁא בַּחֲשׂוֹכָא,
 כְּאַרְמְלָתָא בְּלֹא בַעֲלָהּ בְּלֹא מִרְכָּבוֹת וְכֵן נִשְׂאֵר הַיֵּצֵר הָרַע
 הַמִּשְׁתַּלְשֵׁל מִהַשְּׁפָחָה לִילִי"ת הָרַעָה בַּחוּשֶׁךְ כְּאַלְמָנָה בְּלֹא בַעֲלָהּ וּבְלֹא מִרְכָּבוֹת כֻּלָּל.

סוד 'זה לעומת זה עשה האלהים'

וְאַלִּין דְּאַתְמַר עַלְיֵיהּ, לְמִזְבְּחִין וְלְמִקְטָרִין לְמַלְכַת
 הַשָּׁמַיִם וְלְמִזְלוֹת אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי, הוּא פּוֹלְחָנָא
 דְּשִׁפְחָה בִּישָׁא, דְּשִׁלְטָא בְּעַרְבֵי שַׁבָּתוֹת וְעַרְבֵי לִילֵי
 רְבִיעִיּוֹת וְהֵנָּה אוֹתָם שְׁנֵי אֵלֵיהֶם לְמִזְבְּחִין וְגו', הֵם אוֹתָם הַעוֹבְדִים לְשִׁפְחָה הָרַעָה
 הַשּׁוֹלֶטֶת בְּלִילֵי שַׁבָּתוֹת וּבְלִילֵי רְבִיעִיּוֹת [קנז]. מַה הוּא אֵלִין עַבְדֵּין וְמַה הֵם הַיּוֹ
 עוֹשִׂים. הוּא נְטִלִין לְבוֹשֵׁין אוֹכְמִין, וְחֲשָׁבָן נְהוֹרִין,

אור הרשב"י

מלאכי חבלה יוצאין, וכל אחד ואחד יש לו
 רשות לחבל בפני עצמו.
 וכן איתא בתענית דף כג עמוד א' ד"א בעתם
 – בלילי רביעיות ובלילי שבתות. שכן מצינו
 בימי שמעון בן שטח, שירדו להם גשמים
 בלילי רביעיות ובלילי שבתות, עד שנעשו
 חטים ככליות ושעורים כגרעיני זיתים
 ועדשים כדינרי זהב, וצררו מהם דוגמא

[קנז] וכדאיתא בפסחים דף קיב עמוד א' תנו
 רבנן: לא ישתה אדם מים לא בלילי רביעיות
 ולא בלילי שבתות. ואם שתה – דמו בראשו,
 מפני סכנה. מאי סכנה – רוח רעה.
 ובעמוד ב' איתא אל תצא יחידי בלילה –
 דתניא: לא יצא יחידי בלילה לא בלילי
 רביעיות ולא בלילי שבתות, מפני שאגרת
 בת מחלת, היא ושמונה עשרה רבוא של

הלימוד היומני

וְעַבְדֵינִי הַסְפְּדָא בְּלַיְלֵי שַׁבָּתוֹת בְּדֵי לְאַשְׁתְּתָפָא בְּהַדָּה
 כְּמָה דְאִיהִי שְׂרִיא, כִּי (קהלת ז) גַּם זֶה לְעוֹמֵת זֶה עָשָׂה
 הָאֱלֹהִים אלא הם היו לובשים לבושי שחורים, והיו מכבים את האורות, והיו עושים

הספד בלילי שבתות בכדי להשתתף עם השפחה הרעה כמו שהיא שרויה בליל שבת, כי
 הוא טוד 'זה לעומת זה עשה האלהים', דהיינו שהקלי' היא כקוף בפני גבירתה.

בליל תשעה באב מכבים את האורות ויושבים כאבלים כדי להשתתף בצער
 השכינה

בְּתַר דְּחָאבוּ יִשְׂרָאֵל, וְאֶתְחַרַּב בֵּי מְקַדְשָׁא, אֶתְמַר
 בְּשִׁכְנֵינָתָא אִימָא קְדִישָׁא, (איכה א) אִיכָה יִשְׁבָּה
 בְּדַד הָעִיר רַבָּתִי עִם הִיְתָה כְּאֶלְמָנָה אמנם מכיון שחטאו ישראל,

ונחרב ביה"ק, אז נאמר בשכינה אמנו הקדושה איכה ישבה בדד וגו', וּמְכַבֵּין בְּלַיְלֵי
 תְּשַׁעָּה בְּאָב נְהוּרִין וְשָׂרְגִין, וְעַבְדֵינִי הַסְפְּדוּ, וְיִתְבִּין
 כְּאֶבְלִים לְאַשְׁתְּתָפָא בְּדוּחְקָא דְשִׁכְנֵינָתָא. בְּגִין דְאִינוּן
 גְּרַמּוּ לָהּ כָּל הַהוּא תְּבִירוֹ ומשום כך בליל תשעה באב אנו מכבים את

אורות הנרות, ועושים מספד ויושבים כאבלים כדי להשתתף בדוחק ובצער השכינה, והוא
 מאחר שהם גרמו לה ע"י עונותיהם את כל אותו השבר בסוד 'ובפשעכם שולחה אמכם'.

אור הרשב"י

הקדוש את בניו בשעה שהגיעה עתו
 להפטר, וכו' ואל תצא יחידי בלילי רביעיות
 ובלילי שבתות מפני שאגרת בת מחלת
 יוצאה היא ושמונה עשר רבוא מלאכי חבלה
 עמה.

לדורות, להודיע כמה החטא גורם, שנאמר
 עונותיכם הטו אלה וחטאתיכם מנעו הטוב
 מכם.
 ואיתא באוצר מדרשים (איוזשטיין) רבינו
 הקדוש פרק הששה. ששה דברים צוה רבינו

הלימוד היומני